

Opetushallitus
PL 380
00531 Helsinki

Kajaanin kaupungilta on pyydetty lausunto varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden luonnoksesta.

Lausuntoon on pyydetty kommentteja varhaiskasvatuksen laatutyöryhmän jäseniltä, päiväkotien johtajilta, varhaiskasvatuksen hallinnolta sekä varhaiskasvatuksen henkilöstöltä.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden luonnoksesta annettava lausunto

Palautetta ja muutosehdotuksia perusteluonnoksen lukuun 1

Paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman velvoite on poistunut mutta varhaiskasvatussuunnitelman perusteluonnoksen sivulla 9 on kirjattu: "Paikallista suunnittelua tehdessä varhaiskasvatuksen järjestäjä päättää ja tarkentaa..". Tämä kirjaus ohjaa siihen, että edelleen paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma tulee olla laadittuna, vaikka perusteluonnoksessa käytetäänkin paikallisen suunnitelman sijaan ilmaisua paikallinen suunnittelu.

Perusteluonnoksen sivulla 3 on korvattu aiempi ilmaisu "valtakunnallinen ohjaus" termillä "ohjausjärjestelmä". Termi "ohjausjärjestelmä" hämmentää ja on epäselvä, vaikkakin samaisella sivulla on avattu sitä, mitä ohjausjärjestelmällä tarkoitetaan. Toivomme, että palataan käyttämään aiempaa ilmaisu "valtakunnallinen ohjaus".

Perusteluonnoksen sivulla 6 on täsmennetty henkilöstön, lasten ja huoltajien mahdollisuutta osallistua paikalliseen suunnitteluun. Tämä on hyvä tarkennus.

Perusteluonnoksen sivulla 8 on maininta lääkehoidosta. Jos lapselle on laadittu asianmukainen lääkehoitosuunnitelma, mitkä ovat ne välttämättömät tiedot, jotka tulee sisällyttää myös samaisen lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan? Jos lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan on tehtävä muutoksia, muutokset voidaan ottaa käyttöön vasta 1.8.2026, ei heti 1.1.2026.

Palautetta ja muutosehdotuksia perusteluonnoksen luvuista 2-7

Perusteluonnoksen luvun 2 sivulla 14 on kirjattu, että huoltajalle järjestetään mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa lapsensa varhaiskasvatukseen. Mitä tarkoitetaan ilmaisulla "vaikuttaa"? Kuinka paljon ja millaisiin asioihin huoltajan on mahdollisuus vaikuttaa ja mitä tehdään, jos varhaiskasvatuksen henkilöstö ja huoltajat ovat erimielisiä lapsen varhaiskasvatuksesta? Ilmaisua "vaikuttaa" on varsin vahva. Huoltajan toiveet ja ajatukset on tärkeää

huomioida mutta ei tule antaa lupasta siitä, että huoltajalla on loputtomat vaikuttamisen mahdollisuudet ja oikeudet. Päätösvalta lapsen edun mukaisen varhaiskasvatuksen järjestämisestä ja toteuttamisesta tulee olla toimijalla itsellään.

Perusteluonnoksessa luvussa 2 on selkeä ohjaus siihen, että huoltajalle tarjotaan tietoa lapsen varhaiskasvatuspäivästä ja tämä on hyvä tarkennus.

Perusteluonnoksen luvussa 2 sivulla 14 on kirjattu, että varhaiskasvatuksen järjestäjällä on velvollisuus kertoa kaikille varhaiskasvatukseen oikeutettujen lasten huoltajille varhaiskasvatuksen tavoitteista ja toiminnasta sen eri toimintamuodoista. Riittääkö tähän varhaiskasvatuksen järjestäjän verkkosivuilla antama tieto?

Perusteluonnoksen luvussa 5 sivulla 57 on kirjaus, ”mikäli ryhmässä yhdellä tai useammalla lapsella on tehostetun tai erityisen tuen tarve...” ja tässä on viittauksena käytetty varhaiskasvatuslain 35 § ja 38 §. Varhaiskasvatuslain 35 § päiväkodin henkilöstön mitoituksesta on kuitenkin määräys kirjattu muotoon, ”jos päiväkodissa on yksi tai useampi...”. 38 § perhepäiväkodin henkilöstön mitoitus toki viittaa perhepäivähoitajan ryhmään. Onko varhaiskasvatussuunnitelman perusteluonnoksessa tarkoituksella otettu ohjaavaa lakia tiukempi velvoite päiväkoteja koskien?

Perusteluonnoksen luvussa 5 sivulla 64 lukee ”paikallisessa varhaiskasvatussuunnitelmassa määritellään tulkitsemis- ja avustamispalveluihin...”. Paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman laatimisen velvoite on poistunut, joten on hyvä muuttaa tätä nimenomaista tekstikohtaa.

Luvussa 7 on hyvä tarkennus siitä, että lapsen mielipide ja toivomukset on selvitettävä ja otettava huomioon hänen ikänsä ja kehityksensä edellyttämällä tavalla.

Perusteluonnoksen luvussa 7 sivulla 67 on kirjattu, että lapsen kielen kehityksen edistäminen on keskeinen arvioinnin kohde. Jos tämä on tulossa lisäyksenä myös lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan, voidaan se ottaa käytäntöön vasta 1.8.2026 alkaen.

Muita huomioita perusteluonnoksesta

Vaikka varhaiskasvatus ja esiopetus kuuluvat eri lainsäädännön piiriin, olisi tärkeää ja samalla yhdenmukaista, että varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa ja esiopetuksen opetussuunnitelman perusteissa käytettäisiin samoja ilmaisuja ja termejä. Esimerkiksi varhaiskasvatussuunnitelman perusteluonnoksen digitaalinen osaaminen on esiopetuksessa tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen ja perusteasiakirjoissa ko. osioiden sisällöt on kuitenkin samat.

Toivomme, että vuorovarhaiskasvatus-termi otettaisiin varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa käyttöön. Vuorohoito-termi on jäänne päivähoitosta eikä ole enää ajan mukainen.

Perusteluonnoksessa käytetään ilmaisua varhaiskasvatusyhteisö. Toisinaan perusteluonnoksessa tällä viitataan varhaiskasvatushenkilöstöön ja lapsiryhmien toimintaan, toisinaan taas tähän liitetään huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö ja/tai moniammatillinen yhteistyö. Olisi hyvä määritellä, mitä tarkoitetaan varhaiskasvatusyhteisö-termillä ja mitä tahoja siihen kuuluu.

Tiivistelmä lausunnonantajan keskeisestä sisällöstä

Kokonaisuudessaan varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden luonnos on eheä kokonaisuus, jossa on monia hyviä kuvauksia toiminnan järjestämiseen. Samalla on todettava, että perusteluonnoksessa ei ole suuria muutoksia aiempiin toimintamalleihin. Muutokset ovat teknisiä, esimerkiksi aiemmin laadittu paikallinen suunnitelma on vain muutettu muotoon paikallinen suunnittelu. Paikallisesti suunniteltaviin asioihin on jätetty samat kokonaisuudet kuin aiemmassa suunnitelmavelvoitteessa ja näiden lisäksi on tullut uusia paikallisesti tarkennettavia ja sovittavia asioita (10 lisäystä/tarkennusta). Tämä ei vähennä hallinnollista työtä. Edelleen kaivataan ja toivotaan, että johtamisen käytänteiden ja paikallisen suunnittelun osalta kahden eri lainsäädännön (perusopetuslaki ja varhaiskasvatuslaki) yhteensovittamiseen käytettäisiin aikaa.